

16. mars 2009

Nasjonalt fagråd for utøvende
musikkutdanning og musikkvitenskap (NRUM)

VIDEREFØRING AV TALENTUTVIKLINGSPROGRAMMET *UNGE MUSIKERE*

Bakgrunn

Talentutviklingsprogrammet for unge musikere ble opprettet fra høsten 2004, etter at det ble gitt en øremerket bevilgning på 2 mill. i statsbudsjettet for 2004. Også i 2005 var budsjetttrammen 2 mill., mens det for årene 2006 – 2009 er bevilget 4 mill årlig.

Bakgrunnen for opprettelsen av programmet var Boysenutvalgets utredning *Fra vugge til podium – om den faglige organiseringen av musikkutdanningen* fra 1999, der det ble foreslått opprettelse av et talentutviklingsprogram ved de statlige musikkutdanningsinstitusjonene, dvs. ved Norges musikkhøgskole og ved de fem tidligere musikkonservatoriene i Tromsø, Trondheim, Bergen, Stavanger og Kristiansand.

Forslaget i Boysenutvalgets utredning ble fulgt opp i St.meld. stortingsmelding nr. 18 (2001-2002) *Kvalitetsreformen – Om høyere kunstudanning*. Der heter det (i kap 4.5.4) om forslaget om å etablere et talentutviklingsprogram:

Det er et mål at unge talenter i høyere grad enn i dag blir fulgt opp og ivaretatt også av de høyere læresteder. Boysen-utvalget viser til at Barratt Dues musikkinstituttt gir tilbud om undervisning til spesielle talenter på videregående skoles nivå.

Boysen-utvalget foreslår at Norges musikkhøgskole og de tidligere konservatoriene gis et større ansvar for å ivareta talenter i aldersgruppen under 19 år. Virksomheten foreslås drevet i samarbeid med musikk- og kulturskoler og videregående skoler. Det foreslås videre at Rådet for utøvende musikkutdanning bør tillegges et ansvar for å utvikle et opplegg for en forsøksordning. Det foreslås at forsøket varer i tre år.

Høringsuttalelsene gir allmenn tilslutning til dette forslaget.

Departementet mener en slik forsøksordning vil kunne gi muligheter for å få frem og dyrke talentene gjennom at de unge talentene får godt kvalifiserte veiledere på et tidligere tidspunkt enn i dag. Departementet vil ta initiativ overfor aktuelle institusjoner om den konkrete gjennomføringen av dette tiltaket.

I sammendraget er dette formulert slik:

Departementet vil ta initiativ til at det etableres et forsøksprosjekt mellom Norges musikkhøgskole og de tidligere konservatoriene og musikkskoler og videregående

opplæring med sikte på at de høyere lærestedene får et visst ansvar for å ivareta talenter i aldersgruppen under 19 år.

Etter stortingsbehandlingen, ba departementet NRUM om å utarbeide et forslag til plan for et nasjonalt talentutviklingsprogram for de statlige utdanningsinstitusjonene som gir utøvende musikkutdanning. Planen ble utarbeidet av en arbeidsgruppe oppnevnt av NRUM, og en innstilling om dette ble overlevert departementet i juli 2003. Departementet ga klarsignal for oppstart av programmet ved brev av 15.03.04. I brevet vises det til innstillingen av juli 2003 som grunnlag for igangsettingen. For nærmere omtale av bakgrunnen og begrunnelsen for opprettelsen av programmet, se Boysenutvalgets utredning og planen for opprettelse av programmet.

Status for talentutviklingsprogrammet pr 2009

Programmet har siden oppstarten i 2004 blitt drevet i samsvar med forutsetningene som lå til grunn ved opprettelsen, med aktivitet ved alle de 6 statlige, utøvende musikkutdanningsinstitusjonene. Fra 2006, da bevilgningen økte til 4 mill., har tilbudet hvert år blitt gitt til ca 100 ungdommer, i hovedsak innen klassisk musikk, men i noen grad også innenfor folkemusikk og jazz.

I innstillingen om talentutviklingsprogrammet fra 2003 var det foreslått oppbygging til et omfang på ca 135 elever i løpet av den treårige forsøksperioden. Dette er ikke fulgt opp ved bevilgninger og den årlige bevilgningen er heller ikke indeksregulert. Institusjonene har likevel opprettholdt det antall elever som et budsjett på 4 mill. skulle strekke til iht innstillingen fra 2003.

Det er avgitt årlige rapport om virksomheten til departementet. Se disse for nærmere beskrivelse av virksomheten.

Evaluering av talentutviklingsprogrammet

I 2008 ble det gjennomført en evaluering av talentutviklingsprogrammet. Evalueringen er gjennomført av førsteamanuensis Bjørg Julsrud Bjøntegaard ved Norges musikkhøgskole og bygger på intervjuundersøkelser blant elever, foreldre, lærere i talentutviklingsprogrammet, elevenes lokale lærere og rektorer ved elevenes lokale kulturskoler. Evalueringen gir en overveiende svært positiv tilbakemelding på tilbudet som er gitt, men gir samtidig mange tips for justeringer, først og fremst av praktisk karakter. Dette vil bli fulgt opp i det videre arbeidet.

I 2008 har Norges musikkhøgskole, Barratt Due musikk institutt og Norsk kulturskoleråd i fellesskap laget en utredning om talentutvikling i musikk. Utredningen har fått tittelen *Tid for talent*. I utredningen gjennomgås situasjonen for ivaretagelse av musikk talenter i Norge generelt og forutdanningen for høyere musikkutdanning spesielt. Utredningen konkluderer med en rekke forslag til tiltak, og ett av forslagene gjelder talentutviklingsprogrammet:

Talentutviklingsprogrammet Unge musikere i regi av de statlige, høyere musikkutdanningsinstitusjonene foreslås utvidet til å omfatte 250 elever på landsbasis. I innstillingen av 3. juli 2003, som lå til grunn for departementets igangsetting av tilbudet, var målsettingen at programmet skulle bygges opp til et omfang på 135 elever på landsbasis, altså noe høyere enn de drøyt 100 som

omfattes av programmet i dag. En utvidelse av målsetningen til 250 elever vurderes som nødvendig for å kunne få gode, levedyktige miljøer ved alle seks utdanningssteder. Samtidig bør ikke talentutviklingsprogrammet lenger begrenses av noen nedre aldersgrense, men heller ses på som et tilbud til de elevene som trenger det.

Talentutviklingsprogrammet bør for øvrig fortsatt drives etter de hovedprinsipper som er beskrevet i innstillingen av 3. juli 2003. Programmet ble etablert som et forsøksprosjekt i 2004, og vil bli evaluert i 2008. Evalueringen må danne utgangspunkt for den videre utviklingen av programmet. Av stor viktighet er at det lokalt på hvert enkelt sted vurderes nøye hvordan ressursene kan utnyttes best mulig i et samarbeid med lokale musikk- og kulturskoler og musikklinjer i videregående skoler. Særlig må kontakten mellom de høgre musikkutdanningsinstitusjonene og de 8 storbykulturskolene¹ utvikles videre i et aktivt samarbeid. Hver av de seks musikkutdanningsinstitusjonene bør inngå et forpliktende samarbeid med tilhørende lokale kulturskole(r), med fast representasjon i et samarbeidsutvalg som møtes jevnlig for å tilrettelegge det samlede tilbudet best mulig. Avhengig av lokale forhold vil det noen steder kunne være aktuelt å helt eller delvis samkjøre talenttilbudene.

Talentutviklingsprogrammet ved de statlige musikkutdanningsinstitusjonene vil, sammen med Barratt Due musikkinstitutts talenttilbud, utgjøre det øverste nivået av talentsatsingen, og skal dekke hele landet.

Både evalueringen av talentutviklingsprogrammet og utredningen *Tid for talent* vedlegges dette dokumentet.

Videre utvikling av talentutviklingsprogrammet

NRUM anser forsøksperioden for talentutviklingsprogrammet som avsluttet. Programmet er blitt drevet i samsvar med forutsetningene, og evalueringen dokumenterer programmets berettigelse. Programmet er blitt en viktig del av tilbudet til talentfull ungdom, og er også et viktig tiltak i forutdanningen for høyere musikkutdanning, som i en tid med økende internasjonal konkurranse om å utdanne kandidater på et konkurransedyktig nivå er stadig mer avhengig av gode søkere til studiene.

NRUM ber på denne bakgrunn om at talentutviklingsprogrammet videreføres som en permanent ordning, og utvides i samsvar med forslaget i *Tid for talent*, jf. sitatet i forrige kapittel. En slik utbygging er vesentlig for å kunne utvikle gode, levedyktige miljøer ved alle seks utdanningssteder. Selv med en oppbygging til 250 elever, vil omfanget fortsatt være svært beskjedent, sett i forhold til behovet. I *Tid for talent* er det beregnet behov for spesifikke talentutviklingstilbud for 400 – 500 elever pr årskull, sett i forhold til at det hvert år tas opp mer enn 200 nye studenter til utøvende musikkutdanning i Norge. En utvidelse av talentutviklingsprogrammet til 250 elever, vil bare dekke ca 30 – 40 elever pr årskull. Det er derfor viktig at det samtidig utvikles andre tilbud, i første rekke ved de kommunale kulturskolene og ved Barratt Due musikkinstituttt. Slike tilbud omtales nærmere i *Tid for talent*. En bevisst satsing på talentutviklingstiltak innenfor musikk vil være helt avgjørende for at norske musikk talenter skal få tilfredsstillende undervisningstilbud.

Som permanent ordning bør talentutviklingsprogrammet fortsatt i hovedsak drives i tråd med retningslinjene i innstillingen fra 2003. NRUM mener likevel det er ønskelig

at institusjonene i noe større grad får anledning til å forholde seg mer fleksibelt til de to programvariantene som er beskrevet i innstillingen, for å tilpasse seg regionale samarbeidsordninger og for i større grad å kunne ivareta individuelle behov hos enkeltelever.

En oppbygging av programmet til 250 elevplasser vil gi følgende fordeling på institusjonene, basert på fordelingsprinsippet i innstillingen av juli 2003:

Institusjon	Antall "lørdagselever" ¹	Antall "unge musikere"
Universitetet i Tromsø	21	5
NTNU	28	7
Universitetet i Bergen	24	6
Universitetet i Stavanger	17	5
Universitetet i Agder	17	5
Norges musikkhøgskole	93	22
Til sammen	200	50

Bevilgningen til talentutviklingsprogrammet har vært uendret siden 2006, men institusjonene har likevel drevet videre med uendret omfang. Bevilgningen er dermed nå for lav i forhold til aktiviteten. I forhold til den budsjettberegning som ble gjort i 2003, har det også hatt effekt at institusjonene nå selv innbetaler arbeidsgiverandelen til Statens pensjonskasse. Med utgangspunkt i en gjennomsnittlig årslønn på pr faglig årsverk på kr 650 000, må kostnadsnormen pr elevplass justeres slik:

For "lørdagstilbudet" ²	kr 58 000 pr elevplass
For "unge musikere"	kr 82 000 pr elevplass

Med samme forholdsmessige fordeling mellom de to tilbudene og med samme forutsetninger om en fellespott utenom de direkte lønnskostnadene til undervisning som beskrevet i innstillingen av juli 2003, vil et samlet budsjett for 250 elevplasser bli slik:

For 200 plasser på "lørdagstilbudet"	kr 11 600 000
For 50 plasser på "unge musikere"	kr 4 100 000
Felleskostnader	<u>kr 1 300 000</u>
Til sammen	<u>kr 17 000 000</u>

NRUM ber om en gradvis oppbygging til dette nivået.

¹ Her brukes begrepene fra innstillingen av juli 2003.

² Se innstillingen av juli 2003 for grunnlagsdata for beregning av kostnadsnorm pr elev.